

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 03-02-6-4911-2/23
Sarajevo, 07.07.2023. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština BiH

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO
11-07-2023

Broj jedinica	Broj priloga
01,02+16-1-1517/23	

B

Predmet: Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2022. godine

Poštovani,

Vijeće ministara BiH BiH, na 14. sjednici, održanoj 07.06.2023. godine usvojio je Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2022. godinu. Prilikom usvajanja Godišnjeg konsolidovanog izvještaja, donesen je zaključak kojim su Ministarstvo finansija i trezora BiH i Centralna harmonizacijska jedinica zaduženi da navedeni izvještaj dostave Parlamentarnoj skupštini BiH, u dalju proceduru.

Slijedom navedenog, u prilogu vam dostavljamo Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2022. godinu na službenim jezicima u upotrebi u Bosni i Hercegovini radi uvrštavanja na dnevni red sjednica oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

S poštovanjem,

ZAMJENIK MINISTRA
M.sc. Muhamed Hasanović
Muhamed Hasanović

Prilog:

- *Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2022. godine na jezicima u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini*
- *Zaključci Vijeća ministara BiH*

Dostaviti:

- *Parlamentarna skupština BiH*
- *a/a*

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJI KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ
INTERNE REVIZIJE
ZA 2022. GODINU

Sarajevo, mart 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. CENTRALNA HARMONIZACIJSKA JEDINICA MINISTARSTVA FINANSIJA I TREZORA BIH	4
2.1. Zakonodavni okvir za uspostavljanje CHJ i projekti tehničke podrške Evropske unije u oblasti interne revizije.....	4
2.2. Nadležnost CHJ i pregled realizacije zadataka CHJ	6
2.3. Ostale aktivnosti CHJ u izvještajnom periodu.....	13
3. OSNOVA ZA PRIPREMU GODIŠNJEG KONSOLIDIRANOG IZVJEŠTAJA INTERNE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH	14
3.1. Zakonodavni okvir	14
3.2. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH.....	16
4. KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O INTERNOJ REVIZIJI PREMA GODIŠNJIM IZVJEŠTAJIMA JIR ZA 2022. GODINU	18
4.1. Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja	18
4.2. Nadležnost jedinica za internu reviziju.....	21
4.3. Godišnji izvještaji jedinica interne revizije.....	24
4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije institucija BiH	43
4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica interne revizije institucija BiH	47
4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH.....	59
5. PREGLED KVALITETA INTERNE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH KOJI PROVODI CHJ.....	60
5.1. Svrha i osnova za obavljanje pregleda kvaliteta	60
5.2. Rezultati godišnjeg pregleda kvaliteta	62
5.3. Unapređenje sistema interne revizije	71
6. STRATEGIJA RAZVOJA SISTEMA INTERNIH FINANSIJSKIH KONTROLA U INSTITUCIJAMA BIH ZA PERIOD 2020-2025. GODINE U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA INTERNU REVIZIJU.....	73
6.1. Osnove Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2020-2025. godine i informacija o njenoj realizaciji.....	73
6.2. Operativni godišnji akcioni plan Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za 2022. godinu.....	74
7. REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VIJEĆA MINISTARA BIH.....	74
8. ZAKLJUČAK	78
9. PREGLED PREPORUKA	79

1. UVOD

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: CHJ) obavezna je, u skladu s odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH, podatke o jedinicama interne revizije i internim revizorima, podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za internu reviziju institucija BiH, kao i podatke o realizaciji preporuka od strane revidiranih institucija i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sistem interne revizije je dio sistema javne interne finansijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Evropska komisija i koji ima za cilj da zemljama u procesu pridruživanja Evropskoj uniji pruži pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sistema interne kontrole.

Sistem interne revizije u institucijama BiH, pored Zakona o internoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definiran je i strateškim dokumentima i to: Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018. godine, koju je usvojilo Vijeće ministara BiH na 87. sjednici održanoj 29. 12. 2016. godine i Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2020-2025. godine, koju je usvojilo Vijeće ministara BiH na 8. sjednici održanoj 11. 6. 2020. godine.

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju (u daljnjem tekstu: KO CJH). Ovo tijelo čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva finansija i Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srpske.

2. CENTRALNA HARMONIZACIJSKA JEDINICA MINISTARSTVA FINANSIJA I TREZORA BIH

2.1. Zakonodavni okvir za uspostavljanje CHJ i projekti tehničke podrške Evropske unije u oblasti interne revizije

Obaveza Bosne i Hercegovine u oblasti interne revizije utvrđena je članom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine u dijelu pod nazivom „Saradnja u području revizije i finansijske kontrole“ („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj 10/08), Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16), a na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 („Službeni glasnik BiH“, br. 44/09 i 48/18), uspostavljena je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ, koja u skladu s navedenim propisima ima obavezu uspostaviti i razvijati sistem unutrašnje finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sistema uspostaviti sistem i strukturu interne revizije u institucijama BiH.

Podršku uvođenju i razvoju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Evropska unija kroz realizaciju projekta tehničke pomoći finansiranih iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini. Do sada su realizirana tri projekta i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*¹), Projekt SPFM (*Strengthening Public Financial Management*²) i Projekt PIFC 3 (Unapređenje javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini). Projektom PIFC pružena je podrška institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sistema interne revizije (u daljnjem tekstu: IR) i sistema finansijskog upravljanja i kontrole (u daljnjem tekstu: FUK) zasnovanih na dobrim praksama u državama članicama Evropske unije (u daljnjem tekstu: EU), kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obaveze u vezi s procesima pristupanja članstvu u Evropskoj uniji. Kroz projekt SPFM pružena je podrška unapređenju veze između kreiranja politika i procedura planiranja budžeta, te jačanja sistema javne interne finansijske kontrole. U okviru projekta PIFC 3 nastavljene su aktivnosti iz prethodna dva projekta u cilju pružanja dodatne podrške reformi upravljanja javnim finansijama u procesu pristupanja EU, kroz jačanje kapaciteta, ažuriranje metodologije rada i razvijanje softverskih alata za provođenje finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na realizaciji projekta EU “Unapređenje javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini” (PIFC 3) odvijale su se od oktobra 2018. do maja 2022. godine. U svrhu definiranja ciljeva i područja daljnjeg razvoja PIFC-a na svim nivoima vlasti u BiH, u okviru

¹ Interne finansijske kontrole u javnom sektoru.

² Podrška upravljanju javnim finansijama

Projekta izrađen je nacrt Okvira za strategiju javne interne finansijske kontrole za period 2020-2025.

Rezultati ovog projekta, u domenu interne revizije u institucijama BiH su:

- izrada Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2020-2025. godine³;
- izrada novog Priručnika za internu reviziju u institucijama BiH (ažurirana verzija)⁴, u skladu s posljednjom verzijom Međunarodnih standarda za internu reviziju⁵;
- izrada Pravilnika o provođenju osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije u institucijama BiH⁶;
- okončanje aktivnosti na izradi Aplikacije za praćenje, upravljanje i izvještavanje o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u javnom sektoru BiH (PIFC aplikacija), koja u dijelu koji se odnosi na internu reviziju omogućava upravljanje procesom planiranja i vršenja revizija, evidentiranje svih provedenih aktivnosti i izvještavanje pomoću kompjuterskih alata;
- održavanje teorijskih obuka u vezi s primjenom novih propisa iz oblasti interne revizije u institucijama BiH, tokom kojih je, također, prezentirana i nova PIFC aplikacija i
- provođenje pilot revizije u jednoj od institucija BiH⁷ u toku koje je primijenjena PIFC aplikacija (testna verzija).

U toku 2022. godine poduzete su aktivnosti na stavljanju u upotrebu PIFC aplikacije i njena dosljedna primjena od strane svih organizacija na koje se primjenjuju odredbe Zakona o internoj reviziji institucija BiH. U junu 2022. godine izvršeno je instaliranje PIFC aplikacije za institucije BiH na server Ministarstva finansija i trezora BiH. Pravilnik o korištenju PIFC aplikacije u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH", broj 21/22) donijela je CHJ i održala je obuke za osoblje interne revizije o načinu primjene PIFC aplikacije. Kompanija koja je izradila PIFC aplikaciju pripremila je Korisničko uputstvo za njenu primjenu, koje je dostupno svim njenim korisnicima u okviru PIFC aplikacije.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata da bi se osiguralo razumno uvjeravanje da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno nezavisna i decentralizirana interna revizija (IR) - koja ima ulogu da pruži pomoć rukovodiocu institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti internih kontrola i dajući preporuke u cilju unapređenja poslovanja institucije,
- finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sistema finansijskog upravljanja i kontrole u instituciji i
- CHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

³ Usvojena na 8. sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 11. 6. 2020. godine.

⁴ Odluka o donošenju Priručnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 73/21.

⁵ Stupili na snagu 1.1. 2017. godine.

⁶ Odluka o donošenju Pravilnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 74/21.

⁷ Ministarstvo vanjskih poslova BiH

Svaki od tri nivoa vlasti je, kroz svoju centralnu harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO CJH odobrio, dalje razrađivao i pripremao dokumente, prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti interne revizije.

2.2. Nadležnost CHJ i pregled realizacije zadataka CHJ

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. U skladu s nadležnostima definiranim Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, CHJ je do sada realizirala kako slijedi:

a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

CHJ je u toku 2012. godine pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene zakonske pretpostavke za uspostavljanje efikasnog i ekonomičnog sistema interne revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definirano je vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnije i racionalnije uspostavljanje jedinica interne revizije, koje će onemogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica interne revizije, nego da se s manjim brojem jedinica koje će, u skladu s različitim kriterijima grupisanja i ispunjenosti uslova, omogućiti pokrivenost internom revizijom više organizaciono i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekat u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršilaca i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućeno je i uspostavljanje jedne jedinice interne revizije koja će vršiti internu reviziju u nekoliko organizaciono ili resorno srodnih institucija, u skladu s principima definisanim Zakonom.

CHJ je, u skladu s navedenim odredbama Zakona o internoj reviziji institucija BiH, pripremila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19). Odluka je pripremljena na osnovu analize ispunjenosti definiranih kriterija za uspostavljanje jedinica interne revizije i podataka o godišnjem budžetu i finansijskim planovima institucija, te je istom predviđeno uspostavljanje ukupno 19 jedinica interne revizije koje će pružati usluge interne revizije u 77 institucija BiH.

U 2022. godini nismo imali ovih aktivnosti.

b) Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranja internih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja programa obuke u Koordinacionom odboru CJH;

U prethodnom periodu izvršena je obuka zaposlenih koji rade na poslovima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC, Projekt SPFM i Projekt PIFC 3

koji su financirani od strane EU. Različiti nivoi obuka su pruženi za različite polaznike iz različitih oblasti.

CHJ je donijela Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15 i 89/18), kojim se definira način sticanja zvanja i certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, te obaveza daljnjeg profesionalnog usavršavanja internih revizora u skladu sa Standardima interne revizije. U skladu s ovim programom, CHJ je donijela Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15, 56/17 i 65/19) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15), kojim su detaljno definirani način i postupak ispunjavanja zahtjeva kontinuirane edukacije.

U periodu od 2016. godine CHJ je organizirala, u skladu s navedenim programom, u dva ciklusa obuke za interne revizore u institucijama BiH u svrhu sticanja Certifikata ovlaštenog internog revizora. Obuke su se sastojale od teorijske obuke, polaganja pismenog ispita i praktične obuke, koja se odvija kroz provođenje dvije interne revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Do kraja 2022. godine CHJ je certificirala ukupno 39 internih revizora u institucijama BiH.

U skladu s propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije (KPE) internih revizora u institucijama BiH, CHJ je i u ovom izvještajnom periodu organizirala obuke za interne revizore u institucijama BiH o temama definiranim Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH. Održane su ukupno četiri obuke za interne revizore u institucijama BiH, od kojih je tri organizirala CHJ, tokom kojih su obrađene sve teme predviđene Planom i programom obuka za interne revizore u institucijama BiH za 2022. godinu, koji je donijela CHJ⁸. Jednu obuku iz oblasti interne revizije organizirao je i Koordinacioni odbor CJH.

U skladu s navedenim propisima CHJ izdaje, na osnovu dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije, kao kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH, kako je to definirano Programom i Odlukom⁹. U 2022. godini CHJ je zaprimila i obradila ukupno 75 zahtjeva jedinica interne revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koja su u predviđenom roku izdata mišljenja. Od ukupno zaprimljenih 75 zahtjeva, pozitivno mišljenje je izdato na 72, a negativno na tri pristigla zahtjeva.

- c) *Usvajanje i implementaciju Standarda za internu reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;*

U 2017. godini CHJ je pripremila, na osnovu odluke Koordinacionog odbora CJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju Standarda interne revizije u institucijama BiH

⁸ Objavljen na internet stranici MFiT BiH, u dijelu koji se odnosi na CHJ.

⁹ Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH i Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH.

kojom se regulira usvajanje, objavljivanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu interne revizije, koji su stupili na snagu 1. 1. 2017. godine. Navedena Odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.

Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije interne revizije i usaglašen je s Međunarodnim okvirom profesionalne prakse interne revizije¹⁰.

U 2021. godini CHJ je, s ekspertima Projekta EU PIFC 3, pripremila Pravilnik o provođenju osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije u institucijama BiH koji pruža detaljne smjernice i uputstva načina provođenja interne i eksterne ocjene kvaliteta, u skladu sa zahtjevima standarda interne revizije. Odluka o donošenju Pravilnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 74/21.

U 2022. godini nismo imali ovih aktivnosti.

d) *Usvajanje i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;*

Nakon usaglašavanja okvirnih dokumenata na Koordinacionom odboru CJH, CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11 i 30/18) i Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za internu reviziju u institucijama BiH. Također, CHJ je objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/18).

Poveljom interne revizije uređuje se opći pristup interne revizije, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizija, te se definira način izvještavanja i postupci u slučaju identificiranja indikatora prevare.

Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju interne revizije koja se zasniva na povjerenju u objektivno uvjeravanje o adekvatnom upravljanju rizicima, sistemima kontrole i rukovođenju. Etički kodeks definira principe i pravila ponašanja koja su interni revizori obavezni poštovati i pridržavati ih se, što predstavlja osnovu za profesionalno pružanje usluga interne revizije.

U cilju stvaranja uslova za provođenje Zakona i podzakonskih akata, CHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH, kojim se reguliraju međusobna prava i obaveze jedinica interne revizije, koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije interne revizije u institucijama u kojima ta jedinica pruža uslugu interne revizije.

U toku 2019. godine CHJ je pripremila i testirala, u saradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske¹¹,

---

¹⁰ *The International Professional Practices Framework* – izdat od Globalnog instituta internih revizora (*The IIA*.)

Priručnik za reviziju učinka za interne revizore u institucijama BiH. U pripremi, izradi i testiranju ovog priručnika učestvovali su, pored holandskih eksperata i CHJ i interni revizori iz šest institucija BiH¹². Odluka o donošenju Priručnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 81/19, dok je Priručnik objavljen na internet stranici CHJ.

U 2021. godini objavljen je novi Priručnik za internu reviziju, koji je usklađen s posljednjom verzijom Međunarodnih standarda za internu reviziju. Izrada ovog priručnika realizirana je u okviru planiranih aktivnosti Projekta tehničke pomoći Evropske unije našoj zemlji "PIFC 3", kroz saradnju CHJ i eksperata Projekta. Koordinacioni odbor CJH je, na svojoj 11. sjednici održanoj 29.11. 2021. godine, odobrio okvirni tekst Priručnika za internu reviziju, na osnovu kojeg je CHJ donijela Odluku o donošenju Priručnika za internu reviziju u institucijama BiH „Službeni glasnik BiH", broj 73/21).

Nakon što su okončane sigurnosne i tehničke provjere, u junu 2022. godine okončane su i aktivnosti na instaliranju PIFC aplikacije za institucije BiH na server Ministarstva finansija i trezora BiH. U izvještajnom periodu CHJ je donijela propise kojim su definirani način i uslovi pristupa PIFC aplikaciji, a to su: Pravilnik o korištenju Aplikacije za praćenje, upravljanje i izvještavanje o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 21/22) i Odluka o imenovanju administratora za PIFC aplikaciju, broj: 01-1-02-2-214-1/22 od 25.08.2022. godine, koja je objavljena na internet stranici MFiT BiH, u dijelu koji se odnosi na CHJ.

Aplikacija PIFC se u dijelu interne revizije nije koristila u izvještajnom periodu u institucijama BiH zbog tehničkih problema koji su onemogućavali zadovoljavajući nivo sigurnosti i zaštite informacija, postavljanje šifri za pristup Aplikaciji od strane korisnika – rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora, a što je neophodno kao preduslov za osiguranje povjerljivosti, pouzdanosti i sigurnosti podataka interne revizije, shodno Standardima interne revizije. U rješavanju navedenog problema bile su uključene, pored kompanije koja je izradila PIFC aplikaciju, i stručne IT službe MFiT BiH i Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH. Očekuje se da će primjena PIFC aplikacije u postupku vršenja revizija doprinijeti većoj efikasnosti interne revizije i jednoobraznoj primjeni propisane metodologije rada, što će osigurati potpunu usklađenost sa standardima interne revizije koji se odnose na proces vršenja revizije, a time i doprinijeti unapređenju kvaliteta rada.

Uporedo s izradom Priručnika i softverskih rješenja, u toku 2021. godine CHJ je s ekspertima Projekta pripremala i metodologiju za provođenje kontrole kvaliteta interne revizije. Koordinacioni odbor CJH je, na svojoj 12. sjednici održanoj 13. 12. 2021. godine, odobrio dokument kojim se uređuje kontrola kvaliteta interne revizije, u skladu

---

¹¹ Na osnovu bilateralnog sporazuma o saradnji zaključenog između Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske i Ministarstva finansija i trezora BiH.

¹² Imenovana Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka u institucijama BiH i Tim za vršenje pilot interne revizije učinka – rješenja CHJ MFT BiH o imenovanju od 26. 11. 2018. i 14. 5. 2019. godine.

s kojim je CHJ donijela Odluku o donošenju Pravilnika o provođenju osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 74/21). Navedeni metodološki dokument pruža detaljne smjernice i uputstva koja će olakšati jedinicama interne revizije ispunjavanje zahtjeva standarda interne revizije, koji nalažu kontinuirano preispitivanje kvaliteta revizorskog rada u svrhu unapređenja usluga koje pružaju.

e) *Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;*

Osnovni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim finansijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne interne kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 110. sjednici održanoj 30. 12. 2009. godine.

U toku 2020. godine, u okviru Projekta podrške EU "PIFC-3", okončane su aktivnosti na izradi trećeg strateškog dokumenta iz oblasti sistema javnih internih finansijskih kontrola u BiH. Izradi ovog dokumenta prethodila je izrada okvirnog dokumenta koji je dao petogodišnju perspektivu razvoja PIFC-a u javnom sektoru BiH. U toku 2019. godine Koordinacioni odbor CJH je prihvatio nacrt Okvira za strategiju javne interne finansijske kontrole za period 2020-2025, koji je pripremljen od strane stručnog tima Projekta, nakon čega su izrađene i pojedinačne strategije za svaki od upravnih nivoa vlasti u BiH u skladu s njihovim specifičnim prioritetima i potrebama. Vijeće ministara BiH usvojilo je, na svojoj 8. sjednici održanoj 11. 6. 2020. godine, Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2020-2025. godine. Polazeći od dostignutog nivoa razvoja sistema javnih internih finansijskih kontrola u institucijama BiH, Strategija određuje konkretne strateške ciljeve i operativne mjere za unapređenje sistema finansijskog upravljanja i kontrole, sistema interne revizije, te monitoringa i izvještavanja u ovim oblastima.

U 2022. godini nismo imali ovih aktivnosti.

f) *Davanje saglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice interne revizije u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;*

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH CHJ je objavila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19) i Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14), čime su stvoreni svi potrebni uslovi za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama interne revizije na saglasnost CHJ, za institucije koje uspostavljaju jedinice interne revizije. Ova aktivnost proizašla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza koje su rađene od strane CHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture interne revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definirano je uspostavljanje decentraliziranog modela interne revizije u institucijama BiH, kao i obaveze institucija za uspostavljanje jedinica interne revizije.

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, CHJ daje saglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutrašnjoj organizaciji institucija koje su u obavezi da uspostave jedinicu interne revizije u skladu s navedenim propisima. Saglasnost na izmjene pravilnika, zaključno s 31. 12. 2022. godine, data je za 18 od ukupno 19 institucija koje su to bile obavezne učiniti i za jedno javno preduzeće, koliko je ukupno i dostavilo zahtjev CHJ za izdavanje saglasnosti. CHJ je u skladu sa svojom zakonskom obavezom razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usaglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne saglasnosti. U 2022. godini CHJ je zaprimila ukupno dva zahtjeva za izdavanje saglasnosti na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, a na koje je, nakon ispunjenosti predviđenih uslova, data saglasnost.

g) *Koordinaciju rada jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije;*

Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice interne revizije u svih 19 institucija BiH, koliko bi prema važećim propisima i trebalo da bude uspostavljeno. Ukupno 17 jedinica interne revizije je uspostavljeno u skladu s propisima iz oblasti interne revizije, dok je u dvije institucije interna revizija uspostavljena prema pravilniku o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s relevantnim propisima¹³.

U toku 2020. godine je i jedno javno preduzeće, Radio-televizija BiH, pribavilo saglasnost CHJ za imenovanje rukovodioca JIR i popunilo i poziciju internog revizora.

U skladu sa svojom ulogom CHJ osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti interne revizije svim jedinicama interne revizije, te koordinira rad internih revizora na terenu i izvještava o njihovom radu kroz Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Podaci o radu jedinica interne revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvještaja.

h) *Davanje saglasnosti na izbor rukovodioca jedinice za internu reviziju i na uspostavljanje odbora za internu reviziju;*

CHJ je, objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19) i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14), definirala kriterije za izdavanje ovakve vrste saglasnosti. CHJ je, u skladu s važećim propisima kojima se uređuje oblast interne revizije u institucijama BiH, na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o saglasnosti prema pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovodioca jedinice interne revizije. Izdala je i, zaključno s 31. 12. 2022. godine, ukupno 18 saglasnosti na izbor rukovodioca jedinica interne revizije.

¹³ Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA.

Očekujemo da će u 2023. godini i preostale četiri institucije koje nemaju popunjenu poziciju rukovodioca JIR¹⁴, u skladu s odredbama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, provesti potrebne procedure za zapošljavanje rukovodioca jedinice interne revizije.

- i) *Saradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije;*

Postoje uslovi za operativnu saradnju između internih i eksternih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda¹⁵ i smjernica (INTOSAI GOV), koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugerira i CHJ internim revizorima kroz Priručnik za internu reviziju u institucijama BiH. Dostavljanjem godišnjih izvještaja jedinica interne revizije, CHJ je informirana da se uvažavaju date sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna saradnja između osoblja interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovodioci CHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke u cilju unapređenja saradnje.

- j) *Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za internu reviziju od strane jedinica za internu reviziju;*

Nadzor nad primjenom regulativa za internu reviziju CHJ osigurava kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije i internih revizora, a koji služe kao osnova za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije. Nadzor se vrši i kroz održavanje sastanaka CHJ s rukovodiocima JIR-a i internim revizorima, kao i kroz davanje saglasnosti i mišljenja CHJ u vezi sa zahtjevima interne revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku za internu reviziju. Također, i interna ocjena kvaliteta rada interne revizije koju provodi rukovodilac JIR-a, u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije, doprinosi funkciji nadzora na nivou jedinica interne revizije.

U izvještajnom periodu, Odsjek za razvoj sistema interne revizije CHJ održao je šest sastanaka s rukovodiocima jedinica interne revizije i internim revizorima, kao i nekoliko neformalnih savjetodavnih sastanaka, na kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom radu imaju interni revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža interna revizija, u skladu s propisima u ovoj oblasti i utvrđenom metodologijom rada.

U svrhu praćenja poštovanja i primjene relevantnih propisa od strane jedinica interne revizije u izvještajnom periodu, CHJ je izvršila godišnji pregled kvaliteta, na osnovu raspoloživih podataka iz godišnjih izvještaja jedinica interne revizije u institucijama BiH i dokumentacije koja je dostavljena uz izvještaje. Rezultati provedenog godišnjeg pregleda kvaliteta CHJ dati su u okviru tačke 5. ovog izvještaja.

¹⁴ Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, BHANSA i Ministarstvo odbrane BiH (od 24.05.2021. upražnjena pozicija rukovodioca JIR u ovom ministarstvu).

¹⁵ Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI)

2.3. Ostale aktivnosti CHJ u izvještajnom periodu

U toku 2022. godine Odsjek za razvoj sistema interne revizije CHJ je, na zahtjev direktora CHJ, izvršio analizu i sačinio Izvještaj o primjeni Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH¹⁶. Kao izvor podataka za ocjenu primjene Odluke korišteni su podaci iz godišnjih izvještaja jedinica interne revizije institucija BiH za 2019, 2020. i 2021. godinu, godišnjih konsolidiranih izvještaja interne revizije za 2019, 2020. i 2021. godinu, registara koje vodi CHJ, kao i druga raspoloživa dokumentacija CHJ i informacije dobijene od institucija BiH, uključujući i zahtjeve zaprimljene u CHJ za izdavanje saglasnosti iz nadležnosti CHJ i izdate saglasnosti CHJ.

Na osnovu provedene analize u Izvještaju je konstatirano da, i pored donesenih zaključaka Vijeća ministara BiH da se ubrzaju i okončaju započete aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije u institucijama BiH, još nisu sve institucije uspostavile i kadrovski popunile jedinicu interne revizije, kako je to predviđeno sistemskim propisima. Naime, do dana izrade Izvještaja (26.9.2022. godine) ukupno 12 od predviđenih 19 institucija, shodno Odluci, u potpunosti je provelo potrebne procedure na uspostavljanju i zapošljavanju rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora. Četiri institucije uspostavile su jedinicu interne revizije u skladu s relevantnim propisima, ali nemaju u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu interne revizije (Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo odbrane BiH, Ministarstvo pravde BiH i Ministarstvo komunikacija i prometa BiH), dok tri institucije nisu okončale aktivnosti na usklađivanju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, u pogledu opisa poslova interne revizije i uslova za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije, s relevantnim propisima (Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi -BHANSA). Do kraja izvještajnog perioda (31. 12. 2022) došlo je do određenih promjena u odnosu na period izrade Izvještaja (26. 9. 2022). Naime, Ministarstvo sigurnosti BiH je u decembru 2022. godine okončalo proceduru izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju.

Predsjedništvo BiH je jedina institucija koja nije uspostavila funkciju interne revizije u institucijama BiH, u skladu s predmetnom Odlukom¹⁷.

Ni jedna od dvije institucije¹⁸, kojima je Odlukom data mogućnost da samostalno ocijene potrebu za uspostavljanjem funkcije interne revizije, nije uspostavila internu reviziju u skladu s propisima kojima se uređuje način uspostavljanja i vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH.

¹⁶ Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19)

¹⁷ Predsjedništvo BiH nije prihvatilo prijedlog JIR MFiT BiH da s ovom JIR potpiše Sporazum o vršenju funkcije interne revizije, a koja je nadležna u skladu sa Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH za pružanje usluga interne revizije u Predsjedništvu BiH.

¹⁸ Ured za reviziju institucija BiH i Ustavni sud BiH.

U cilju očuvanja dostignutog nivoa razvoja sistema funkcionalno nezavisne interne revizije i njenog daljnjeg unapređivanja, a na osnovu zaključaka do kojih se došlo u toku analize, u Izvještaju su date preporuke da CHJ treba nastaviti poduzimati aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi:

- nadležne institucije okončale aktivnosti na izmjeni pravilnika o unutrašnjoj organizaciji - u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, u institucijama koje nisu izvršile tu svoju obavezu,
- kadrovski u potpunosti popunile sve jedinice interne revizije i
- uspostavio sistem interne revizije u institucijama BiH koji se temelji na poštovanju zahtjeva funkcionalne nezavisnosti interne revizije, uz poštovanje principa na kojima ona počiva (princip "3E"¹⁹ i "vrijednost za novac").

Pored aktivnosti navedenih u okviru tačke 2.2. i ove tačke Izvještaja, CHJ je u skladu s Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH i Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, a u saradnji s Centralnom jedinicom za harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije Ministarstva finansija Republike Srpske, Centralnom harmonizacionom jedinicom Federalnog ministarstva finansija i strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem internih revizora iz Banjaluke i Akademsko-strukovnim udruženjem internih revizora u BiH, vršila verifikaciju, kroz procjenu i provjeru u skladu s definiranim kriterijima, za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju sertifikata ovlaštenih internih revizora izdatih od navedenih institucija i udruženja. Zaključno s 31. 12. 2022. godine, CHJ je izdala ukupno 418 mišljenja o prihvatljivosti sertifikata ovlaštenog internog revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje poslova iz oblasti interne revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja datih mišljenja (418), u izvještajnom periodu izdato je 40 mišljenja.

U toku 2022. godine CHJ je obnovila Memorandum o saradnji s Udruženjem internih revizora, sa sjedištem u Banjaluci i zaključila Memorandum o saradnji sa Savezom računovođa i revizora Republike Srpske.

3. OSNOVA ZA PRIPREMU GODIŠNJEG KONSOLIDIRANOG IZVJEŠTAJA INTERNE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostavljanje i razvoj savremenog sistema upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacionog strukturisanja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa sve do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

---

¹⁹ Ekonomičnost, efikasnost i efektivnost.

Javna interna finansijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire*, koje je uspostavila Evropska unija, kao cjelovit sistem internih finansijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obavezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor. Model PIFC-a EU razdvaja funkcije i odgovornosti za sistem finansijskog upravljanja i kontrole (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i nezavisnu internu reviziju.

Na osnovu međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „interna finansijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sistem koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontroliranja, revizije i izvještavanja o korištenju budžetskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sistema je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Evropske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Interna finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu javnih prihoda, rashoda, imovine i obaveza. Ona obuhvata i sve sisteme interne kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Interna revizija, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, kao i u skladu s definicijom iz usvojenih standarda interne revizije, predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu u cilju, da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Interna revizija pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH, u članu 25, propisuje obavezu Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (CHJ), da pripremi godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. CHJ je ovlaštena da na osnovu godišnjih izvještaja primljenih od rukovodilaca jedinica interne revizije pripremi Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Nakon odobrenja ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine izvještaj se, radi upoznavanja s problematikom interne revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Također, CHJ ovaj izvještaj dostavlja i Parlamentarnoj skupštini BiH.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje sažete informacije o broju obavljenih internih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvještajima o internoj reviziji, a na osnovu izvještaja koje su jedinice za internu reviziju dostavile CHJ. Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije u institucijama BiH sačinjen je u formatu koji je pripremila CHJ.

3.2. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje interne revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike internih revizora („Službeni glasnik BiH“, broj 82/11) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati interni revizori da bi u obavljanju svojih zadataka bili nezavisni, objektivni i poštenu. Pored toga, interni revizori moraju se neprestano usavršavati u cilju unapređenja kvaliteta rada.
- Povelja interne revizije („Službeni glasnik BiH“, broj 30/18) uređuje opći pristup interne revizije, svrhu i cilj, nezavisnost, ulogu i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini, koja je relevantna za obavljanje revizije, te definiše obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupke u slučaju identifikovanja indikatora prevare.
- Priručnik za internu reviziju („Službeni glasnik BiH“, broj 73/21) definiše metodologiju rada i obavljanja interne revizije u institucijama/budžetskim korisnicima, koji se finansiraju iz budžetskih sredstava institucija BiH i javnim preduzećima u kojima je BiH većinski vlasnik, a u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizorskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati interni revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora, a urađen je u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije i u skladu sa stečenim iskustvima u okviru projekta EU namijenjenih pružanju tehničke podrške našoj zemlji u oblasti reforme upravljanja javnim finansijama ("PIFC" i "PIFC 3").
- Priručnik za reviziju učinka za interne revizore u institucijama BiH (Odluka o donošenju Priručnika objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 81/19) pruža smjernice i objašnjenja, kojim se olakšava razumijevanje i primjena revizorskih procedura u procesu vršenja revizije učinka. Priručnik je izrađen u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija, metodologijom rada za interne revizore u institucijama BiH, te primjerima dobre prakse zemalja Evropske unije i stečenim iskustvima u toku rada²⁰.
- Standarde interne revizije u institucijama BiH je CHJ objavila Odlukom o usvajanju standarda interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 93/17)²¹. Ovom odlukom je definirano, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, da se vršenje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine provodi u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a čiju primjenu je odobrio Koordinacioni odbor CJH, svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017. godine. Standardi predstavljaju skup zahtjeva za profesionalno vršenje interne revizije i procjenu

²⁰ Priručnik je CHJ izradila u saradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske i internim revizorima iz institucija BiH, članovima radnih grupa.

²¹ Prije objavljivanja ove Odluke standardi su bili objavljeni kao sastavni dio metodologije rada, u Priručniku za internu reviziju u institucijama BiH sa standardima interne revizije, "Službeni glasnik BiH", broj 82/11.

efektivnosti učinka interne revizije zasnovanih na principima, kojih su obavezni pridržavati se interni revizori u institucijama BiH, kako je to definisano Zakonom o internoj reviziji.

- Pored objavljenih Standarda interne revizije, interni revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad internih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).
- Pravilnik o provođenju osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije u institucijama BiH²² pruža detaljna uputstva i smjernice o načinu provođenja internog i eksternog ocjenjivanja, kao obavezujućih procedura definiranih standardima interne revizije, kojim se daje potvrda da je osiguran kvalitet usluga koje pruža revizija. Pravilnikom je definiran i način provođenja kontrole kvaliteta koju provodi CHJ u jedinicama interne revizije u svrhu nadzora nad implementacijom relevantnih propisa, za šta je odgovorna prema Zakonu o internoj reviziji institucija BiH.

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći zakonski i podzakonski propisi značajni za vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH:

- Zakon o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12),
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine "Službeni glasnik BiH", broj 59/19),
- Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 99/14),
- Sporazum o vršenju funkcije interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/18),
- Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15 i 89/18),
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 56/17 i 65/19),
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15),
- Pravilnik o korištenju Aplikacije za praćenje, upravljanje i izvještavanje o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 21/22) i
- Odluka direktora CHJ MFiT BiH o imenovanju administratora za PIFC aplikaciju, broj: 02-1-02-214-1/22 od 25.08.2022. godine, objavljena na internet stranici MFiT BiH, u dijelu koji se odnosi na CHJ.

---

²² Odluka o donošenju Pravilnika objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 74/21.

4. KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ O INTERNOJ REVIZIJI PREMA GODIŠNJIM IZVJEŠTAJIMA JIR ZA 2022. GODINU

Na osnovu godišnjih izvještaja jedinica interne revizije CHJ je pripremila Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje informacije o aktivnostima CHJ, zakonodavnom okviru interne revizije u institucijama BiH, jedinicama interne revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvještajima interne revizije o planovima jedinica interne revizije, revidiranim oblastima, datim preporukama interne revizije, stepenu realizacije preporuka, te poštovanju standarda i metodologije rada od strane jedinica interne revizije. Također, u Izvještaju je dat i pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije, rezultatima godišnjeg pregleda kvaliteta, koji je provela CHJ, kao i informacije o Strategiji razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2020-2025. godine i Operativnom godišnjem akcionom planu Strategije za 2022. godinu, te poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica interne revizije, institucija BiH i CHJ.

4.1. Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja

U narednom tabelarnom pregledu je 19 institucija, u kojima je predviđeno uspostavljanje interne revizije, u zavisnosti od nivoa funkcionalne i kadrovske uspostavljenosti interne revizije koja je uređena Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, svrstano u tri grupe, dok su u četvrtom dijelu tabele dati podaci za javno preduzeće u kojem je interna revizija uspostavljena u skladu s navedenim propisima.

Tabela br. 1

D)	Institucije u kojima je JIR funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena u skladu s propisima iz oblasti interne revizije
1.	Parlamentarna skupština BiH
2.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
3.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH
4.	Ministarstvo civilnih poslova BiH
5.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
6.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH
7.	Granična policija BiH
8.	Državna agencija za istrage i zaštitu
9.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH

10.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	
11.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	
12.	Sud BiH	
II)	Institucije u kojima je JIR uspostavljena u skladu s propisima iz oblasti IR, ali nije kadrovski u potpunosti popunjena	
13.	Ministartstvo finansija i trezora BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjene 2 ²³ od predviđene četiri pozicije)
14.	Ministarstvo odbrane BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjene 3 ²⁴ od predviđene četiri pozicije)
15.	Ministarstvo pravde BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjena 1 ²⁵ od predviđene tri pozicije)
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjena 1 ²⁶ od predviđene dvije pozicije)
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjena jedna od predviđene dvije pozicije) ²⁷ .
III)	Institucije u kojima interna revizija nije uspostavljena u skladu s relevantnim propisima	
18.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	<u>Objasnenje:</u> Popunjene dvije pozicije internog revizora prema važećem pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima iz oblasti IR-a.
19.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	<u>Objasnenje:</u> Popunjena pozicija internog revizora prema važećem pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima iz oblasti IR-a.
IV)	Javna preduzeća	
20.	Radio-televizija BiH (BHRT)	<u>Objasnenje:</u> U 2020. godini okončane su aktivnosti na uspostavljanju i kadrovskom popunjavanju JIR-a, u skladu s relevantnim propisima.

Iz prethodne tabele vidimo da je zaključno sa 31. 12. 2022. godine interna revizija u potpunosti uspostavljena, u skladu s važećim propisima, u dvanaest institucija i to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH, Ministarstvu vanjske trgovine i

²³ JIR MFIT BiH je do 17. 10. 2022. imala popunjene tri pozicije od četiri predviđene. Zbog prelaska u drugu instituciju jednog internog revizora, u JIR MFIT BiH od 17. 10. 2022. upražnjene su dvije pozicije internog revizora.

²⁴ Ministarstvo odbrane BiH obavijestilo je CHJ (*akt MO BiH broj: 15-16-1-496-2/23 od 8. 2. 2023*), da je pokrenulo konkursnu proceduru za popunjavanje upražnjene pozicije rukovodioca JIR MO BiH.

²⁵ JIR MP BiH je u izvještajnom periodu imala popunjenu samo poziciju rukovodioca JIR. Od 9. 1. 2023. godine popunjena je jedna od ukupno dvije sistematizovane pozicije internog revizora.

²⁶ U JIR MKT BiH je od 12. 9. 2021. popunjena samo pozicija rukovodioca JIR, dok je upražnjena pozicija internog revizora. Od navedenog datuma (12. 9. 2021) prestao je da teče radni odnos internom revizoru, zbog zasnivanja radnog odnosa u drugoj instituciji.

²⁷ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva sigurnosti BiH, koji je u dijelu interne revizije usklađen s relevantnim propisima, usvojen je na 57. sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 9. 11. 2022. godine. Popunjena je pozicija internog revizora, dok je upražnjena pozicija rukovodioca JIR MSB BiH.

ekonomskih odnosa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Sudu BiH.

Pet institucija uspostavile su jedinicu interne revizije u skladu s važećim propisima, ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinicu osobljem interne revizije, a to su: Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo odbrane BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo komunikacija i prometa BiH i Ministarstvo sigurnosti BiH.

Dvije institucije su uspostavile internu reviziju na osnovu važećeg pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima iz oblasti interne revizije, a to su: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA.

Pravilnik Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH je u proceduri izmjene.²⁸

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA jedina je institucija koja nije pripremila i dostavila CHJ prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, koji je u dijelu koji se odnosi na internu reviziju usklađen s relevantnim propisima, do perioda izrade ovog izvještaja, a što je obaveza BHANSA-e koja je utvrđena propisima kojim se definiše način uspostavljanja interne revizije u institucijama BiH²⁹ i zaključkom Vijeća ministara BiH, sa 54. sjednice održane 28. 7. 2022. godine.³⁰

Registar Jedinica interne revizije i Registar rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora vodi CHJ. Na osnovu podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima interne revizije u 19 jedinica interne revizije institucija BiH i jednom javnom preduzeću (ukupno 20 institucija), koliko ih je uspostavljeno na dan 31. 12. 2022. godine, zaposlena su ukupno 42 interna revizora.

Kada analiziramo stanje u institucijama BiH u pogledu uspostavljanja i kadrovskog popunjavanja jedinica interne revizije, bez javnog preduzeća, potrebno je naglasiti da, od broja ukupno uspostavljenih jedinica interne revizije (19), njih dvanaest je u potpunosti i uspostavljeno i kadrovski popunjeno u skladu s relevantnim propisima, što u procentima iznosi 63% od ukupno uspostavljenih jedinica. U izvještajnom periodu došlo je do smanjenja broja osoblja interne revizije u jednoj jedinici interne revizije³¹, dok su popunjene upražnjene pozicije internog revizora u dvije jedinice interne revizije³², što je doprinijelo povećanju ukupnog broja internih revizora i to za jednog revizora. Prema podacima iz registara koje vodi CHJ, broj internih revizora u institucijama BiH (bez javnog preduzeća BHRT) je sa 39

²⁸ Nakon što su pribavljena potrebna mišljenja na pravilnik DKPT-a, pravilnik je 9. 11. 2022. uvršten na sjednicu Vijeća ministara BiH, ali nije usvojen. U decembru 2022. godine pripremljen je i poslat nacrt pravilnika DKPT-a radi prikupljanja mišljenja od nadležnih institucija (informacija DKPT od 22. 12. 2022. godine).

²⁹ Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19).

³⁰ Zaključak broj 2. donijet na 54. sjednici VM BiH od 28. 7. 2022. godine. Nakon zaprimanja obavještenja o donošenju zaključaka Vijeća ministara BiH, s navedene sjednice, CHJ MFT BiH je o istim upoznala nadležne institucije (dopisi CHJ MFIT BiH od 17. 10. 2022. godine).

³¹ Jedinica interne revizije MFIT BiH.

³² JIR MCP BiH i JIR MVTEO BiH.

povećan na 40 u 19 jedinica interne revizije, koliko ih ima zaposleno u institucijama BiH na dan 31. 12. 2022. godine.

4.2. Nadležnost jedinica za internu reviziju

Nadležnost svake od 19 jedinica interne revizije institucija BiH, koliko bi ih ukupno trebalo biti uspostavljeno u institucijama BiH, definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

Od 19 uspostavljenih jedinica interne revizije u institucijama BiH (navedene u Tabeli br. 1), deset jedinica interne revizije vrši funkciju interne revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice interne revizije u: Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Preostalih devet jedinica interne revizije, u skladu s usvojenim decentraliziranim modelom uspostavljanja i organiziranja sistema interne revizije u institucijama BiH, funkciju interne revizije vrše za nekoliko institucija u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

U skladu s tim, *Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama, Centralnoj izbornoj komisiji BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna.

U izvještajnom periodu ova jedinica vršila je reviziju, u skladu s usvojenim planovima, u Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH. U ukupno četiri institucije provedene su naknadne revizije u svrhu praćenja realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja izdatih u prethodnoj godini. Podaci o obavljenim revizijama prikazani su u tabelama br. 2, 3 i 4.

Centralna jedinica za internu reviziju Ministarstva finansija i trezora BiH vrši funkciju interne revizije u: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabavke BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH, Direkciji za evropske integracije BiH, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH i Centralnoj harmonizacijskoj jedinici MFIT BiH.